

III Dolnośląski Konwent Regionalny
Organizacji i Środowisk Osób z Niepełnosprawnościami
11 października 2018 r.

Na Konwencie pracowaliśmy w 4 grupach tematycznych:

1. orzecznictwo,
2. niezależne życie,
3. edukacja włączająca,
4. dostępność.

POSTULATY W OBSZARZE ORZECZNICTWA

1. Powołanie jednej instytucji orzekającej usytuowanej poza instytucjami wypłacającymi świadczenia finansowe (renty).
2. W orzeczeniu – zamiast wskazań, z których obecnie część to martwe zapisy, nie wywołujące żadnych skutków – określanie zakresu i obszarów wsparcia.
3. Zmiana systemu orzekania o niepełnosprawności dzieci – wprowadzenie stopni zamiast wskazania w punkcie 7, które warunkuje uzyskanie przez rodzica świadczenia pielęgnacyjnego. Brzmienie wskazania w punkcie 7 orzeczenia „konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji” jest mało precyzyjne – każde dziecko jest niezdolne do samodzielnej egzystencji. Przepis ten jest bardzo różnie interpretowany przez kolejne instancje orzecznicze oraz przez biegłych sądowych.
4. Ciągłość ubezpieczenia zdrowotnego w trakcie oczekiwania na uzyskanie ponownego orzeczenia.
5. Skrócenie czasu oczekiwania na uzyskanie orzeczenia. Obecnie, z uwagi na brak lekarzy orzekających w powiatowych i wojewódzkich zespołach, wydłużył się okres oczekiwania na orzeczenie.
6. Możliwość wydawania natychmiastowego orzeczenia, np. dla osób, które nagle stały się niepełnosprawne.
7. Wprowadzenie możliwości uzyskania kolejnego orzeczenia w okresie ważności poprzedniej decyzji, a nie dopiero po jej wygaśnięciu.

8. Obligatoryjne otrzymanie orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci hospicyjnych bez standardowej procedury.
9. Stworzenie jednego druku zaświadczenia lekarskiego dla potrzeb wszystkich instytucji orzekających (PZON, ZUS, KRUS), w którym lekarz leczący dokładnie opíše stan zdrowia pacjenta oraz jego ograniczenia funkcjonalne.
10. Wydawanie stałych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w sytuacjach, kiedy stan zdrowia i funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością nie ma szans na poprawę.

POSTULATY W OBSZARZE NIEZALEŻNEGO ŻYCIA (art. 19 KPN)

1. Usługi asystenckie powinny być
  - a) dostosowane do indywidualnych potrzeb osoby z niej korzystającej na podstawie np. diagnozy potrzeb; z możliwością wyboru/dobru asystenta przez samą osobę z niepełnosprawnością;
  - b) dostępne, tj.
    - świadczone bez ograniczeń (typu 20 godz. mies. na 1 osobę);
    - adresowane do tych, którzy ich rzeczywiście potrzebują (diagnoza);
    - zorganizowane i realizowane również w mniejszych powiatach i gminach, nie tylko w dużych miastach;
    - świadczone w domu, „na noc”, „na weekend”;
  - c) finansowane z środków publicznych na poziomie PFRON, a nie tylko samorządu, który nie jest w stanie udźwignąć takich wydatków.
2. Wobec braku systemowych rozwiązań w zakresie usług asystenckich warto zadbać o:
  - d) uruchomienie asystentury „sąsiedzkiej” oraz o włączenie seniorów i studentów, którzy mogliby być asystentami;
  - e) upowszechnienie wiedzy o usługach asystenckich, w tym o ich organizacji i możliwościach finansowania wśród pracowników instytucji pomocy społecznej, ale również wśród decydentów politycznych i urzędników.
3. Potrzebna jest ogólnodostępna (lokalna, regionalna) baza asystentów, z której osoba z niepełnosprawnością będzie mogła samodzielnie wybrać/dobrać asystenta o potrzebnych jej kwalifikacjach i umiejętnościach.

4. Poszukując kandydatów na asystentów, należy wziąć pod uwagę, to, że osoby z niepełnosprawnościami również mogą pracować w charakterze asystentów.
5. Upowszechnienie przerwy wytchnieniowej wymaga:
  - a) doprecyzowania ustawy za życiem, w tym wskazania źródeł stałego dofinansowania tej usługi;
  - b) zwiększenia zaufania rodziców/opiekunów do tego modelu wsparcia oraz do osób i instytucji realizujących przerwę wytchnieniową.
6. Specjalistyczny transport osób z niepełnosprawnościami:
  - a) w wielu miejscowościach województwa brakuje transportu publicznego w ogóle (zwłaszcza w okresie wakacji), a specjalistycznego transportu publicznego nie ma nawet dużych miastach;
  - b) dużym problemem jest dowóz dzieci z niepełnosprawnościami do szkół znajdujących się poza gminą, w której mieszkają.
7. Pozostałe postulaty w obszarze niezależnego życia:
  - a) włączenie rad osiedlowych w działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
  - b) przeniesienie finansowania środków higieniczno-pielęgnacyjnych i ortopedycznych z PFRON do NFZ, co da możliwość przesunięcia pieniędzy otrzymywanych przez samorzady na usługi wspierające niezależne życie,
  - c) stworzenie instytucji/systemu wspierającego osoby ubezwłasnowolnione w procesie podejmowania decyzji lub ograniczanie ubezwłasnowolnienia na rzecz wspieranego podejmowania decyzji (art. 12 KPON),
  - d) zwiększenie dostępności dokumentów urzędowych dla osób niepełnosprawnych
  - e) zwiększenie dostępności do programów aktywizujących dla osób z niepełnosprawnościami z małych miast i wsi;
  - f) działania nie tylko na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ale także dla rodziców („Akademia życia”) – zwiększenie świadomości rodziców, że ich dorosłe dzieci mogą samodzielnie i niezależnie żyć;
  - g) edukacja społeczeństwa i podnoszenie świadomości ogółu na temat różnych rodzajów niepełnosprawności i ich funkcjonalnych następstw;

- h) wypracowanie rozwiązań prawnych w zakresie przekształcenia mieszkania komunalnego na mieszkanie wspierane (po śmierci rodziców wspierających dorosłe dziecko z niepełnosprawnością).

POSTULATY W OBSZARZE EDUKACJI (art. 24 KPON)

1. System wsparcia dla osób z niepełnosprawnością obejmujący wszystkie etapy edukacji (od przedszkola do studiów doktoranckich) w połączeniu z doradztwem personalnym i doradztwem kariery.
2. Stworzenie systemu informacji o możliwościach kształcenia i wsparcia osób z niepełnosprawnością wraz z „obowiązkiem” monitorowania ich procesu edukacji. Włączenie w funkcjonowanie takiego systemu zarówno ośrodków pomocy społecznej (MOPS / GOPS), jak i organizacji pozarządowych.
3. Indywidualizacja w podejściu do uczniów z niepełnosprawnością oraz ich rodziców/ opiekunów, np. poprzez wprowadzenie bonu edukacyjnego jako dodatkowego źródła finansowania/ premiovania placówki, o który może wystąpić uczeń/ rodzic / opiekun, a następnie zrealizować go w wybranej przez siebie placówce w zamian za świadczone usługi.
4. Wymiana doświadczeń pomiędzy placówkami (szkoły ogólnodostępne, integracyjne, specjalne) oraz wypracowanie systemu wsparcia w przejściu ze szkoły specjalnej do ogólnodostępnej, integracyjnej.
5. Zwiększenie dostępności do specjalistów (szczególnie psychologów) w szkołach ogólnodostępnych.
6. Uelastycznienie przygotowania specjalistów do pracy w szkołach, np. jako nauczycieli wspomagających (nabywanie kwalifikacji w ramach różnych form kształcenia, nie tylko przez studia podyplomowe, kursy doskonalące, ale również poprzez uznanie kompetencji nabytych w kształceniu poza formalnym i praktyce).
7. Rodzic jako partner w procesie edukacji. Wykorzystanie potencjału i doświadczenia rodziców/ opiekunów uczniów z niepełnosprawnością w placówkach edukacyjnych, m.in. w celu zwiększenia świadomości innych uczniów, którzy chodzą z ich dzieckiem

- do klasy, a także rodziców tych dzieci o ograniczeniach, chorobie, rodzajach niepełnosprawności.
8. Włączenie NGO-sów, zwłaszcza organizacji samopomocowych tworzonych przez rodziców/ opiekunów dzieci z niepełnosprawnością oraz klubów seniora do codziennego funkcjonowania i organizacji pracy placówek oświatowych, np. rotacyjny wolontariat rodziców/ seniorów w pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi w trakcie zajęć świetlicowych, przerw międzylekcyjnych, organizowaniu warsztatów /zajęć międzypokoleniowych.
  9. Podniesienie wiedzy nauczycieli o niepełnosprawnościach i możliwościach pokonywania ograniczeń z tym związanych.
  10. Uelastycznienie systemu edukacji. Możliwość wypracowywania przez organy prowadzące różnych rozwiązań organizacyjnych i merytorycznych wykraczających poza przewidziane prawem typy szkół, placówek. Otwarcie się tzw. szkolnictwa specjalnego na różne formy kształcenia nieformalnego i poza formalnego.
  11. Współpraca pomiędzy instytucjami (kuratorium, wydziały oświaty JST i organizacjami pozarządowymi) w budowaniu i prowadzeniu placówek stanowiących system wsparcia na różnych etapach edukacji.
  12. Wypracowanie rozwiązań systemowych w zakresie kontynuowania wsparcia osób z niepełnosprawnością w stopniu głębokim po 25 r.ż.
  13. Zmiany w przepisach prawnych, lub przynajmniej ich interpretacji na korzyść osoby z niepełnosprawnością – likwidacja niespójności, przykłady:
    - a) granica 21 lat przy dofinansowaniu dowozu ucznia z niepełnosprawnością, a obowiązek szkolny do 25 r.ż.
  14. uczeń, który w roku kalendarzowym w którym ukończył 24 lat jeśli chodzi do szkoły przysposabiającej do pracy do klasy II-giej, nie może skończyć szkoły bo w III-ciej klasie przekroczy 25 lat i zostaje wyłączony z systemu edukacji
  15. Zniesienie konieczności zatrudniania nauczycieli wyłącznie na umowę o pracę (przepis obowiązuje od 1 IX 2018 r.). Przepis ten nie tylko zwiększa koszt funkcjonowania placówek oświatowych, ale również ogranicza dostępność do zatrudnienia specjalistów.

16. Problem tzw. danych wrażliwych i RODO, zwłaszcza przy rekrutacji. Osoba z niepełnosprawnością powinna mieć zawsze możliwość zdecydowania, czy podać informację o swojej niepełnosprawności, czy nie. Formularze powinny zawsze dawać możliwość ujawnienia informacji, że ktoś ma status osoby z niepełnosprawnością.
17. Wprowadzenie do całego systemu edukacji możliwości korzystania przez osobę z niepełnosprawnością z asystenta osobistego.
18. Wsparcie opiekunów osób z niepełnosprawnością po 25 r.ż. – wypracowania rozwiązań systemowych.
19. Likwidacja barier architektonicznych w szkołach i placówkach oświatowych m.in. w ramach programu „Dostępność Plus”.
20. Zmiana ramowych planów nauczania dla szkół specjalnych, m.in. problem liczby godzin.

POSTULATY W OBSZARZE DOSTĘPNOŚCI (art. 9 KPON)

1. Dostępność ogólnie:
  - a) powołanie oficerów dostępności oraz komórek na poziomie UM (zespół z udziałem osób z niepełnosprawnościami - decyzyjny i współodpowiedzialny);
  - b) konsultacje rozwiązań dostępnościowych z osobami z różnymi niepełnosprawnościami.
2. Dostępność architektoniczna:
  - a) nadanie inspektorom budowlanym kompetencji w zakresie monitorowania dostępności;
  - b) zmiana prawa budowlanego lub wydanie rozporządzenia zawierającego standardy dostępności obiektów i wprowadzenie osoby odpowiedzialnej za ich realizację;
  - c) zatrudnienie odpowiednio przeszkolonego asystenta w Urzędzie Miasta;
  - d) likwidacja barier architektonicznych w mniejszych miejscowościach.
3. Dostępność cyfrowa:

- a) pętle indukcyjne we wszystkich urządach,
  - b) elektroniczne dowody, które zastąpią podpis bądź pieczętki imienne dla osób niewidomych,
  - c) wideodomofony.
4. Dostępność komunikacyjna:
- a) weryfikacja jakości pracy tłumaczy języka migowego i uproszczenie procedur składania wniosków ;
  - b) dostęp do tłumaczy języka migowego (policja, pogotowie ratunkowe, sądy) - wideotłumaczenie 24 godz. na dobę;
  - c) uproszczenie wniosków do PFRON dla osób niesłyszących (pomoc asystenta lub męża zaufania);
  - d) wprowadzenie obowiązku używania języka prostego w czytaniu.
5. Dostępność transportowa:
- a) wyznaczenie miejsca dla osób z niepełnosprawnościami na „podwójnych” przystankach;
  - b) wprowadzenie pojedynczych przystanków do czasu znalezienia innych rozwiązań;
  - c) wprowadzenie mówiących skrzynek na przystankach komunikacji miejskiej.

PATRONAT HONOROWY NA WYDARZENIEM OBJĘLI

**PREZYDENT WROCŁAWIA
ORAZ
MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO**

W R O C Ł A W

**DOLNY
ŚLĄSK**

PATRONAT HONOROWY MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO Cezarego Przybylskiego

W ORGANIZACJĘ WYDARZENIA ZAANGAŻOWAŁY SIĘ NASTĘPUJĄCE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE

Więcej informacji:

Małgorzata Franczak - Fundacja Eudajmonia

tel.695 80 47 87, mail: m.franczak@eudajmonia.pl

Nasz kanał social media: <https://www.facebook.com/dolnoslaskikonwentON>